

ՔՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրական	Մեր Վարդապետը	3
	Կենսագրական՝ Հայր Անդրանիկ Ծ. Վրդ. Կռանեանի	6

ՅՕԴՈՒԱԾ-ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վլատիմիր Օսիփով	Հայաստանի Հանրապետության Սեռութային Քաղաքականութիւնը. Բարեշրջում եւ Հեռանկարներ	15
Սօնա Պապիկեան	Հացը. Նրա Տեսակները Հայոց Մէջ	37
Վարդան Պետրոսեան	Հին Հայերէնի Երկբարբառային Կազմութիւնների Հնչոյթաբանական եւ Հնչինաբանական Արժէքները	57
Քնարիկ Աւետիսեան	Աստուածաձմի Պատկերագրութիւնը Վաղ Միջնադարեան Հայ Արուեստում	79
Արսէն Շահինեան	Ե.-Է. Դարերի Պարսկահպատակ Հայոց Հայրապետերի Իրաւասութեան եւ Հովանու Ներքոյ Գտնուող Տարածքները	93
Ա. Գ. Քալաշեան	Հայ Եկեղեցու Երրորդաբանական Աստուածաբանութիւնը (Ըստ Վաղ Հայրաբանական Գրականութեան)	117
Լիանա Աւետիսեան	Ստեփանոս Նախավկայի Կերպարը Հայ Միջնադարեան Գրականութեան եւ Բանահիւսութեան Մէջ	131
Զաւէն Կնեազեան	Գրաբարի «Յոբելեան Փող», «Աագափող» եւ «Ազդարարութեան Փող» Նուագարաններուն Մասին	143
Աստղիկ Մուշեղեան	Հայոց Հնագոյն Տաղարանը	155

Գագիկ Դանիելեան	Երզնկայի Սարգիս Արքեպիսկոպոսի Գործունէութիւնն Ըստ ԺԳ.-ԺԴ. Դարերի Մամլութեան Սկզբնաղբիւրների	181
Կարինէ Աւետեան	Ակնարկ Հայ Մշակոյթի Պատմութեան (ԺԵ.-ԺԸ. Դարեր)	217
Վանօ Եղիազարեան	Ղուլօղլի Երզնկացի Աշուղի Ժամանակի Խնդիրը Եւ Ստեղծագործութիւնը)	237
Արտակ Ասատրեան	Սինիները Հայոց Աւանդական Կենցաղում (Գործառոյթը, Գեղազարդումը, Խորհրդիմաստը)	253
Նորա Պարութեան	Կրօնափոխութեան Նիւթի Արծարծումը Րաֆֆիի Ստեղծագործութեան Մէջ	267
Քարլոս Անթառամեան	Տոն Ժաքոպօ Յարութեան. Հայ մը Մասնակից՝ Մեքսիքեան Յեղափոխութեան	299
Ռուբէն Սահակեան	Վանի Նահանգը Ալֆրէդ Իոսիֆի Տերմէնի Շրջանապետութեան Օրօք (Հոկտ. 1915-Սեպտ. 1916)	327
Վարդան Մատթէոսեան	<i>Յօշոյրուած Հայաստան</i> Շարժանկարի Հետքերուն Ու Անոր Վերապրող Հատուածին Մասին	355
Զաւէն Մսրրլեան	Քեմալական Թուրքիոյ Յեղասպան Քաղաքականութիւնը Հայոց Նկատմամբ (1919-1942)	393
Եա Մնացականեան	Թումանեանը եւ Բանավէճերը Բանահիւսական Թեմաների Գրական Մշակումների Շուրջ	405
Փերէր Փալ Քրանից	Հայոց Յեղասպանութեան Թրասիլվանեան Պատում Մը. Հայր Մկրտիչ Պոտուրեանի <i>Red Moon</i> ը	421

Աննա Բարայեան	Լեռ Կամսարի Հայ Ազգին Ու Նրա 1910-1920ականների Պատմութեանը Վերաբերող Թերթօնները	435
Փետրո Պօղոսեան- Փորթօ	Յեղասպանութեան Վկայութիւններ. Պրագիլահայերու Հաւաքական Յիշողութիւնը	449
Կարինէ Ռաֆայէլեան	Յետխորհրդային Շրջանի Հայ Քնարերգութեան Միջանի Պատկեր	467
Վահէ Սարգսեան	Զաւախքը Յետխորհրդային Վրաստանի Վարչատարածքային Բաժանման Գործընթացներում	487
Տ. Ներսէս Քինյ. Ասրեան	Արցախի Վերաբացուած Թեմը Խորհրդային Միութեան Վերջին Տարիներին (1988-1991)	509
Կարէն Մկրտչեան	Հայաստանի Հանրապետութիւն-Իրանի Իսլամական Հանրապետութիւն Տնտեսական Յարաբերութիւնները 1990ականներին	529
Ռուբէն Եզանեան	Հայաստանից Արտագաղթը. Իրավիճակի Որակական Եւ Քանակական Իրողութիւնները	559
Արմենակ Եղիայեան	Բազմաձեւ Գրուող Բառեր (Կ – Օ)	583
ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ		
Խորէն Գրիգորեան	«Մուսալեռցի» Խմբի Անուանման Առաջացման Եւ Փոխակերպման Հարցի Շուրջ	619
Պետրոս Թորոսեան	Ակնարկ՝ Ռամկավար Երիտասարդութեան Քաղաքական Մտածողութեան՝ Պոլսահայ Վերածնունդ Թերթին Ընդմէջէն (1912-13)	633

Լուսինէ Տանաջեան Սոնա Ներսիսեան	Թբիլիսիի Հայ Համայնքի Ներկայ Իրավիճակը	641
--	---	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Միհրան Մինասեան	Անտիպ Փաստաթուղթեր Քեսապի 1909ի Կոտորածին Մասին	655
Վաչէ Ղազարեան	Ինքնապաշտպանութեան Փորձ Մը Կիլիկեհայութեան Համար	679
Անդրանիկ Տազէսեան	Երկու Փաստաթուղթ Լիբանահայ Կեանքէն Ա.- Էջ Մը Պէյրութի 1918-20ի Հայկական Պատմութեան Բ.- Լիբանահայութիւնը 1930ականներու Սկիզբին	705
Արծուի Բախչինեան	Ռուբէն Արքեպիսկոպոս Մանասեանի Զեկուցագիրը Հեռաւոր Արեւելքի Հայ Համայնքների Մասին	731
Յարութ Կիւիլզեան	Բենիամին Նուրիկեանէն Նամակներ՝ Սիլվա Կապուտիկեանին, Անդրանիկ Ծառուկեանին, Յակոբ Ասատուրեանին եւ Համաստեղին ու Հարազատներուն	743

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

Վեր. Յարութին Սելիմեան	Շտեմարան Պիտանի Գիտելեացը Եւ Իր «Յայտարարութիւն»ը	757
-----------------------------------	--	-----

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆՆԵՐ

Տաթևիկ Շախկուլեան	Գայիանէ Ամիրաղեան, Ութձայն Համակարգը Հայ Հոգեւոր Երգարուեստի Նոր Զուղայի Կամ Հնդկահայոց Երգարուեստում	767
------------------------------	--	-----

Նազենիկ Սարգսեան	Արծուի Բախչինեան, <i>Հայերը Համաշխարհային Պարարուեստում</i>	773
Թեմինէ Մարտոյեան	Յասմիկ Գրիգորեան, <i>Ջանգուածները եւ Ջանգուածային Բռնութիւնները. Օսմանեան Կայսրութեան Մուսուլման Բնակչութեան Մասնակցութիւնը Հայոց Ցեղասպանութեանը</i>	780
	ՄԱՀԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ	789
	Յովհաննէս Բարսեղեան (1920—2014), Պէպօ Սիմոնեան (1937—2015), Կարօ Ժամխարեան (1986—2016), Նելլի Շահնազարովա (1924—2016), Աբիկ Զօրեան (1918—2016), Ներսէս Մկրտչեան (1928—2016), Մեսրոպ Արք. Գրիգորեան (1932—2017), Վազլաւ Զեռնի (1931—2017), Վահէ Պալատունի (1925—2017), Պօղոս Հայթայեան (1935—2017), Հենրիկ Գալստեան (1924—2017), Մելս Սանթոյեան (1938—2017), Վլադիմիր Բարխուդարեան (1927—2017), Պաւէլ Զօբանեան (1948—2017), Սերգէյ Սարինեան (1924—2017), Լլիթ Զաքարեան (1939—2017), Ալվարդ Ղազիեան (1930—2017), Ալետիս Եափուճեան (1931—2017), Օքէ Դաուն (1936—2017), Նիզար Խալիլի (1925—2017), Սարգիս Գարայեան (1928—2017)	
	Կենսագրական Համառօտ Տուեալներ Հատորին Աշխատակիցներուն Մասին	815
	Վրիպակ	828
	<i>Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի</i> ԺԷ. Հատորին	829
	Շնորհանդէսները Պէյրութի եւ Երեւանի Մէջ Աշխատակիցներու Ուշադրութեան	835
	Բովանդակութիւն	839

Table of Contents

Editorial	Our <i>Vartabed</i>	10
	Biography of Very Rev. Father Antranig Granian	12
ARTICLES		
Vladimir Osipov	Armenia’s Gender Policies: Evolution And Prospects	15
Sona Babikyan	Bread and Its Types in the Armenian Life	37
Vardan Petrosyan	Phonemic and Phonetic Values of the Compositions of Old Armenian Diphtongs	57
Knarik Avetisyan	Iconography of the Holy Virgin in Early Medieval Armenian Art	79
Arsen Shahinyan	The Territorial Jurisdiction of the Armenian Patriarchs with their Seat in Persian Armenia in the 5 th -7 th Centuries	93
A.G.Kalashyan	The Theology of the Holy Trinity in the Armenian Church (According to Early Paternalistic Literature)	117
Liana Avetisyan	St. Stephanos: The Protomartyr’s Image in Armenian Folklore	131
Zaven Kniazian	About ‘Hobelian Pogh’, ‘Avagapogh’ and ‘Aztararutyán Pogh’ Musical Instruments	143
Astghik Musheghyan	The Most Ancient Armenian <i>Tagharan</i> (Book of Canticles)	155
Gagik Danielian	Archbishop Sarkis Yerzenkatsi’s Life Career According to XII-XIV Century Mameluke Sources	181
Karine Avetyan	An Overview of the History of the Culture of Armenia (15 th -18 th Centuries)	217

Vano Yeghiazaryan	The Issue of the Lifetime and Works of Minstrel Ghuloghli Yerzenkatsi	237
Ardag Asaderian	Copper Trays in Armenian Traditional Life (Their Function, Design and Symbols)	253
Nora Baroudjian	The Religious Conversion Discourse in Raffi's Literary Works	267
Carlos Antaramián	Don Jacobo Harootian, An Armenian in the Mexican Revolution	299
Ruben Sahakian	Van Province During the Governership of Alfred Yosif Termen (Oct. 1915- Sept. 1916)	327
Vartan Matiossian	On Traces of the Film ' <i>Ravaged Armenia</i> ' and its Surviving Fragment	355
Zaven Messerlian	Kemalist Turkey's Genocidal Policy Towards the Armenians (1919-1942)	393
Yeva Mnatsakanyan	Hovhannes Toumanian and the Critiques on His Development of Folkloric Themes in Literature	405
Péter Pál Kránitz	Mgrdich Bodurian's <i>Red Moon: A Transylvanian Narrative of the Armenian Genocide</i>	421
Anna Babayan	The Series of Ler Gamsar Related to the Armenian Nation and its History in 1910-the 1920s	435
Pedro Bogossian-Porto	Accounts of a Genocide: Collective Memory among Armenians in Brazil	449
Karine Rafaelian	Images of Post-Soviet Armenian Poetry	467
Vahe Sarkisian	Djavakhhk and Post-Soviet Georgian Administrative-Territorial Divisions	487

Fr. Nerses Asrian	The Reopening of the Artsakh Diocese During the Last Years of the Soviet Union (1988-1991)	509
Karen Mkrtchyan	Economic Relations Between the Republic of Armenia and the Islamic Republic of Iran in the 1990s	529
Rupen Yeghianian	Migration from Armenia: Qualitative and Numerical Facts	559
Armenag Yeghiayan	Words Spelt in More than One Way	583

INVESTIGATIVE ARTICLES

Khoren Krikorian	The Formation of the 'Ethnonym' Musalerts and Its Transformation	619
Bedros Torosian	A Reflection of the Constitutional Ramgavar Youth's Political Thinking during 1912-1913 Via Istanbul-Based <i>Veradzenunt</i>	633
Lusine Danadjian, Sona Nersissian	The Current Status of the Armenian Community of Tbilissi	641

UNPUBLISHED DOCUMENTS

Mihran Minassian	Unpublished Documents on the 1909 Massacres of Kessab	655
Vache Ghazarian	An Attempt to Support Self-defense among the Armenians of Cilicia	679
Antranik Dakessian	Two Documents on the Life of the Lebanese Armenians A.- A page on Armenians in Beirut, 1918-20 B.- Lebanese Armenians in the early 1930s	705

Artsvi Bakhchinyan	Archbishop Ruben Manasyan’s Report on the Armenian Communities of the Far East	731
Harout Guluzian	Letters from Penyamin Nourigian to Silva Gaboudigian, Antranig Dzarougian, Hagop Asadourian and Hamasdegh and his Kin	743

BRIEFINGS

Rev. Haroutioun Selimian	The Newspaper <i>Shdemaran Bidani</i> <i>Kideliats</i> and its “Announcement”	757
---	--	-----

BOOK REVIEWS

Datevig Shakhgolian	Gayane Amiraghian, <i>The Eight-Toned System in the New Julfa or Indian Armenian Spiritual Music</i>	767
Nazenik Sargsian	Artsvi Bakhchinian, <i>The Armenians in the Art of World Dance</i>	773
Tehmine Mardoyan	Hasmik Grigorian, <i>Masses and Mass Violence: The Participation of the Moslem Population of the Ottoman Empire in the Armenian Genocide</i>	780

NECROLOGY 789

Hovhannes Barseghian (1920—2014), Bebo Simonian (1937—2015), Karo Jamkharian (1986—2016), Nelly Shakhnazarova (1924—2016), Apig Zorian (1918—2016), Nerses Mekertchian (1928—2016), Archb. Mesrob Krikorian (1932—2017), Vatslav Cerny (1931—2017), Vahe Baladuni (1925—2017), Boghos Haytayan (1935—2017), Henrik Galstian (1924—2017), Mels Santoian (1938—2017), Vladimir Barkhudarian (1927—2017), Pavel Chobanian (1948—2017), Sergey Sarinian (1924—2017), Lilit Zakarian (1939—2017), Alvert Ghaziyani (1930—2017), Avedis Yapoudjian (1931—2017), Oke Daun (1936—2017), Nizar Khalili (1925—2017), Sarkis Karaian (1928—2017)

Brief Biographical Notes on the Contributors of this Volume	815
Errata	828
The Launching of the 36 th Volume of the <i>Haigazian Armenological Review</i> in Beirut and in Yerevan	829
Note to Contributors	837
Table of Contents	845